

GORIŠKI SLOVENEK

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo in Upravništvo: Via Carducci št. 10, II. nad.

Naročnine:

Italijanska kraljevina: Celo leto Lir 10.-
— Pol leta Lir 5.- — Tri mesece Lir 2,50
En mesec Lir 1.-

Oglaš:

Oglaš na drugi strani Lir 1.- za vrsto —
Mali oglaš Lir 0.05 za besedo — Znižane
cene za letne naročnike.

„Vabilo na naročbo“.

Koncem vsakega leta, smo čitali po časopisih vabila na naročbo in danes, ko smo stopili v novo leto, smo se spomnili časnikarske dolžnosti vabiti na naročbo.

«Dolžnosti» smo rekli, a mi smo vendar nasprotnega mnenja. Slabo spričevalo si daje časopis, če se vsiljuje, saj je dolžnost somišljenikov kupovati in podpirati ga.

Da je krog naših somišljenikov jako ozek in boječ, tega si nikakor ne prikrivamo, ker ne more biti drugače v sedanjem položaju.

Zdi se nam še, da smo videli tam meseca aprila naš narod v omedlevici, a danes se polagoma zaveda in nadaljuje svoje mišljenje, v koje se je zaživel že pred vojno.

Sedanje slovensko časopisje, ki je zopet vvelo, kaže, da ni zgubilo niti najmanjšega perčka v dobi strašnih preobratov, v kojih se je zvil svet in zato je naše delovanje še vedno prepotrebno, ker je edino, ki hoče zdramiti narod iz nesrečne mentalitete «narodnih svetov» in postaviti ga pred realni položaj.

Sami se danes čudimo našemu pogumu, ki je ključoval vsem fantazijam, ki jih netijo oni, ki še danes upajo na povratek časov, ko je spala vsaka človeška pravica. Večkrat smo dvomili sami na sebi in menili, da ljudstvo najde samo polagoma pravo pot, ne da se bi ga k temu priganjalo. A to, kar smo mi upali, tega so se drugi bali in odgovor našemu delovanju je bilo podlo podtikovanje in obsežna protiakcija, ki bi imela zabraniti «Goriškemu Slovincu» vsak vpliv in razširjenje. Danes je to sila lahko in radi tega bi bil odveč vsak napor, ki gre preko prepričevanja v našem glasilu, a isto mora ostati kot opora onim, ki spoznavajo od dne do dne poštenost in dalekovidnost našega delovanja in umevajo naše stremljenje, ki ne more biti narodnejše nego je.

Čisto naravno je, da vsega naše ljudstvo ne more na enkrat razumeti, kajti okoli njega prhutajo sirene in vampirji raznovrstne pasme, da ga vspavajo v sladkem snu strastne politike, pa naj gre pri tem vse gospodarsko in kulturno stremljenje pod zlo, da le ostane vse tako, kakor je bilo dosedaj. Razlika med našim in ostalima dvema časopisoma je torej jasna: naš cilj je pomesti do čistega s preteklostjo in postaviti našo politiko na popolnoma nove temelje, ki bi bili vzeti iz programov najnaprednejših družabnih pojavov, ki so se vže uveljavili pri drugih narodih in deloma tudi pri nas, v kolikor prodira vsaj v socialistični struji moderni princip družabne politike, ki se naslanja na koncentracijo vseh moči v dosego družabnih napredkov zavračevaje z odločnostjo vsako monopolizacijo družabnih interesov.

Tudi nam ni mogoče vstrajati v starem mišljenju plemenskih ali narodnih bojev, ker je naše prepričanje to, da moramo vrniti za vsako ceno, ako hočemo priboriti človeštvu toli zaželeni mir. Kdor se ne more orestiti teh pomislekov, ni za nas, ni za našo stvar, ker ne umeje, kam meri naše stremljenje.

Narod poleg naroda in pomešani narodi morajo prosto živeti. Na narodni meji, kakor je naša, je treba delovanja v razbistrenje položaja, zblizanja v kulturnih in gospodarskih vprašanjih. Nam se zdi gorostasno, da zasleduje večina naših politikov naš nasprotno smer.

Ako ne bi konstatirali te žalostne resnice, bi si rekli sami: «Dosti je; »Goriški Slovenec« je storil svojo dolžnost in naj ustavi svoje nadaljno izhajanje». Toda, če pomislimo na blagor našega, goriškega Slovence, nam vest prepoveduje, kaj takega storiti. Velela nam hoditi po začrtani poti in prepričevati na obe

strani. To je naš program in bodoče delo.

Kdor je za to, nej podpira naše stremljenje, kdor pa meni, da se motimo, naj nas pobija. Drugega res ne želimo.

Vemo pa, da je to taktika, s kjo se odloči, ali ima «Goriški Slovenec» pravico do eksistence ali ne.

Ideja mora dokazati svojo zmožnost življenja ali pa zatoniti v pozabnosti.

«Goriškega Slovence» smo postavili na idejo narodnega zblizanja na podlagi gori omenjenih človeških napredkov in ne na kake zakotne fonde, ki nam bi jih nekateri radi pripisovali. Radi tega je pa tudi popolnoma jasno, da bode goriški Slovenec vstrajal, dokler bode zanimal

njegov program Slovence in Italijane, mora pa brezdvajšno poginiti, ako mu zmanjkajo tla.

Komur je torej na tem ležeče, da «Goriški Slovenec» nadaljuje s svojim delovanjem, naj se nanj maroči, kajti s tem bode podpiral politično in kulturno delo na razsežnem polju mednarodnega sporazuma, komur pa vest ne dopušča sočustvovati z našim podjetjem, naj se tišči svojih starih nazorov in ako nam bodo bogovi milostni, ponovimo koncem prihodnjega leta isto vprašanje kakor danes, le z razliko, da bode takrat vže rešeno vprašanje naše eksistence, ki visi danes zares na tanki niti, ker je razpoloženje za mednarodni sporazum v demokratičnih taborih naravnost ničevno.

Reško vprašanje

Reško vprašanje je postalo polagoma svetovno vprašanje in potemtakem tudi ognjišče, na kojem se kuhajo možnosti novih svetovnih sporov.

Zadnji reški dogodki zadobivajo nenevarno resno obliko, in postavljajo mirno konferenco v stiske, ker se ne da odlašati rešitev jadranskega vprašanja na nedoločen čas.

Sedanja faza dogodkov je pripisovati vladnemu prizadevanju, da bi likvidirala d'Annunzijevo podjetje v smislu, da ne bi bili prevečrazočarani ne italijanski ne reški nacionalisti. Program, na kojem so se vršila ta pogajanja, je Nitti objavil v svojem govoru, ki je sledil Scialoievemu poročilu in takrat neprikrito povedal, da namerava italijanska vlada obdržati sedanjo demarkacijsko črto in vpoštevati sklep reškega narodnega sveta z dne 30. oktobra 1918, vsaj dokler ni reška osoda definitivno zapečaten.

Vsekakor pa je dala italijanska vlada razumeti, da tvori Tittinijev načrt minimalno zadoščenje italijanskih narodnih aspiracij, med temi pa se nahaja tudi priklopitev Reke k ostalemu delu Italije.

Potemtakem je bil vladni predlog za Rečane sprejemljiv. Tim nujejši je bila potreba rešiti reško vprašanje na kak način, ker je brezposelnost in blokada storila vže svoj učinek na prebivalstvo.

Pod pritiskom tega razpoloženja je sklenil reški narodni svet sprejeti vladni predlog za ustvaritev nekakega sporazuma med reškim prebivalstvom in italijansko vlado. Zdi se, da tudi d'Annunzio sam, kojemu se je moral ta sklep narodnega sveta predložiti v potrdilo, ni mogel ugovarjati sklepu te od naroda izvoljene skupščine, toda d'Annunzio je hotel videti učinek na prebivalstvo in vojaštvo in je radi tega prečital sklep reškega narodnega sveta množici, ki se je nabrala pred poveljnikovo palačo. Ljudstvo je burno pritrdilo sporazumu med vlado in reškim narodnim svetom, a istodobno je bilo tudi opaziti med d'Annunzijevimi prostovoljci mrmljanje in obsojevanje tega sklepa.

To se zdi, da je d'Annunziju dobro došlo, kajti mesto da bi ta sklep takoj stopil v veljavo, je odredil d'Annunzio, da je treba vprašati za mnenje ljudstvo potom novega glasovanja.

Tako je prišlo do glasovanja dne 18. decembra, a kmalu je razumela stranka, ki ni hotela pristati na sporazum z vlado, da je glasovanje popolnoma porazi. Ker obdaja baš v zadnjem času ta stranka d'Annunzija. Se jej je posrečilo pregovoriti ga, da je prepovedoval štetje glasov in razveljavil volitve.

Pričela so nova pogajanja med vlado in d'Annunzijem, da se bi ga prisililo k priznanju sklepa reškega narodnega sveta. D'Annunzio omahuje, podlega pa, kakor uče skušnje, vedno pritisku one vojaške stranke, ki hoče biti na površju za vsako ceno. Položaj se vzdržuje torej z nasiljem, kajti pretežna večina prebivalstva je za sprejem vladnih predlogov.

Značilno je, da so se ločili od d'Annunzija stebri njegovega prvotnega podjetja, kakor pomorski stotnik Rizzi, dalje Giurati, Reina, torej močje, kojim ni mogoče očitati, da bi bili premalo Italijani. Uvidevajo pač nevzdržljiv položaj,

ki se je ustvaril na Reki želē, da se bi prišlo do kake povoljne rešitve, ki bi storila konec neznosnemu položaju.

Okoli trdovratnega pesnika se trudijo generali, senatorji in politični veljaki, ki so prvotno sami podpirali reško podjetje, a dosedaj je bil ves trud zaman. D'Annunzio stavi še vedno nesprejemljive predloge in hodi zvečer popevat v ardiskem krogu s svojimi prostovoljci, ki so ga imenovali korporalom. Očividno je d'Annunzio zgubil izpred oči svojo prvotno smer, ki je imela na sebi nekaj tradicionalno italijanskega, kar mu je zagotovo simpatijo meščanskih in nacionalistično navdahnjenih slojev.

Danes opažamo obratno, kako se oddaljujejo vsi činitelji italijanske politike od d'Annunzijeve politike. Ki postaja polagoma program skupine prenapetih prostovoljcev, kojim se toži odložiti vojaško suknjo, ker se v njej dobro počutijo. Da to ni domoljubno, skušajo danes vsi d'Annunzija pregovoriti, da pomeni vstrajanje v tej politiki zadrževanje rešitve celokupnega jadranskega vprašanja, to mora danes vsak uvideti in uvideva tudi italijanska vlada, ki se zadnje čase res močno trudi, da bi spravila reško vprašanje v normalen položaj, kajti čim dalje se bode zadeva vlekla, tim težja postane konečna odločitev.

Italijanski zavezniki zahtevajo namreč, da spravi italijanska vlada d'Annunzijevo podjetje iz sveta, predno se preide k nadaljni obravnavi jadranskega vprašanja. Nitti je vabljn v Pariz, toda tja more priti le, kedar bode spor z d'Annunzijem rešen in kedar bode Nitti v stanu predložiti zaveznikom načrt, ki ga bo deti francoska in angleška vlada zamogli podpirati napram Wilsonu.

Vsaj tako je umeti Lloyd Georgevo izjavo, da naj pride Nitti na mirovno konferenco s „polnimi oblastili“, češ, da se bi na ta način moglo dobiti nekaj izhod iz težkoč jadranskega vprašanja, ki je pričelo postajati vsem nadležno.

To potrjuje govor francoskega ministrskega predsednika Clemenceauja.

Da, prav odkrito je povedal Clemenceau, da bode svetovni mir stalno ogrožen, ako ne bode povoljno rešeno jadransko vprašanje. Kako naj se pa reši to vprašanje drugače nego sporazumno s prizadetima narodoma? Pred par dnevi je Nitti omenil da se dela obupne poskuse, da se bi prišlo do neposrednega sporazuma z Jugoslavijo. Clemenceau se sklicuje na te besede in povdarja potrebo neposrednega sporazuma in to brzo, kajti svetu se mudi, da pride k pokoju.

Zdi se torej, da so vse okoliščine take, da silijo k hitri rešitvi tega vprašanja, da se zabrani večja zla, ki se bi mogla roditi iz sedanje napetosti med Italijo in Jugoslavijo.

Seveda ostane odprto velikansko vprašanje, kako naj pojenja ta napetost, ako se pomisli, da je ta napetost izraz čistega nacionalizma, ki vidi vse, le se be ne.

Da, na poti vsaki pametni rešitvi je nacionalizem, ki se zajeda kakor gad v svoje ideale. Četudi nimajo isti nikake realne podlage.

Nacionalizem je podoben ošabnosti

bogatega posestnika, ki ima z blagom založene kleti in misli pri tem, da je odvisno od njegove volje, je-li hoče prodati blago ali ne. Kaj se bi pa zgodilo velikemu vinotrčcu, ako ne bi hotel prodati svojega pridelka nikoli? Da bi obubožal. Čemu so državi velikanske reke in luke, ako ne sme nihče noter in ako nima država sama dovolj brodovja? Čemu bi bila morja na svetu, ako bi vsakdo rezerviral za se svoje morje in oviral drugim trgovanje po njim? Ako je hipoma Wilson dobil toliko privržencev za svoje politično prepričanje, je-to pripisovati le dejstvu, da je skušal zagotoviti mednarodni trgovini prost razvoj in tekmovalje. Izhajaje iz stališča, da je svet ustvarjen za vse ljudi in da pridelki posameznih narodov niso njihova izključna last, marveč sad mednarodne civilizacije, je treba priznati, da izven Italije ne umeje nihče italijanskih narodnih aspiracij, pač pa zna vsakdo ocenjevati vtesnitve, ki jih zamore prizadati brezobziren nacionalizem mednarodni trgovini, ki zahteva svoje proste poti. Pričetek pogube nacionalizma leži baš v tem, da se pričinja govoriti o neutralizaciji gotovih ozemlj in morskih prehodov, kakor so n. pr. Dardaneli, sueški, panamski prekop i. t. d. Iz tega sledi jasno to, kar smo mi vedno in iz vsega početka trdili, namreč, da se da rešiti jadransko vprašanje le sporazumno z zainteresiranimi narodi, ki sta pa v pričujočem slučaju le jugoslovanski in italijanski. Vsakdo ve, da konča vsaka vojna s sporazumom. Bolje je pa sporazumeti se poprej in gledati, da se odpravijo nevarnosti, ki bi mogle zanetiti krvave spore.

Jadransko vprašanje je vsled tega zadeva gospodarskega in političnega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Zato je treba hoditi obratna pota kakor dosedaj. Dosedaj sta se namreč toliko jugoslovanski kakor italijanski narod oddaljevala eden od drugega — po možnosti in z vsemi sredstvi. Ako se bi bilo posrečilo jedni stranki potegetni na se vse ugodnosti, bi bilo za podleglega res nesreča. Toda v Parizu se je imelo toliko umevanja, da se je prepustilo raje Wilsonu razsodbo in razsodba se je glasila tako, da ni nikoga zadovoljila, kajti obe stranki meniti, da se jima je zgodila krivica.

V razjasnjenju položaja je treba torej zblizati in dogovoriti se. Ogibati se temu lahko postane osodopolno za oba, kajti vojne, ki se napovedujejo, gotovo ne končujejo s takimi vspehi, kakor se je pričakuje.

Italijanski list „Il Secolo“ meni, da obstoja možnost sporazuma na podlagi Tardieuvega načrta, ki se ne razlikuje mnogo od Tittinijevega. Pravi, da so se takratna pogajanja razbila le ob čudnem Orlandovem zadržanju, ki je onemogočilo vsako zaključenje započetih prigorovov.

Seveda, kdorkoli stopi k omizju razprave z nacionalističnim navdušenjem, ne prinese svoji domovini nobenega zaključka, a kdor se postavi na podlago kompromisa: „živeti in pustiti, da živijo drugi“ ali kakor pravijo Italijani sami: „Vivere e lasciare vivere“, ta ne odide praznih rok.

Ako pa pride med Jugoslavijo in Italijo do poštenega sporazuma, se nam ni treba več tresti za našo bodočnost, četudi ostanemo kakor smo, kajti za nas odločuje pač le svoboda kulture in organizacije.

Torej neposredna pogajanja so potrebna in prepotrebna ravno radi Wilsonovega teoretičnega reka, ki omalovažuje bodoče gospodarske in politične odnošaje. Jugoslavija ne sme biti za Italijo nova Avstrija Franceta Jožefa in naopak naj Jugoslavija ne računa edino edino na svoje amerikalnske, angleške in francoske zaveznike, ki sodijo gotovo vse le iz stališča izkoriščanja.

Hindenburgovo politično lice.

Znano je, da se je med vojno vedno povdarjalo Hindenburgovo domoljubje, ki ni poznalo nikake politike. No, razkritja po vojni govorē drugače. „Corriere della Sera“ posnema iz švicarskih virov sledeče podrobnosti:

„V nekem pismu na cesarja Vilhelma z dne 27. januarja 1917 je trdil Hindenburg, da nima Bethmann Hollweg (državni kancler) za seboj večine v parlamentu. Bili da so sicer z Bethmannom vsi, ki so hoteli vladati s parlamentom, a že je bilo med njimi dosti takih, ki so dvomili, da bi bil Bethmann kos svoji nalogi; bili so mu povsem nasprotni poslanci desnice in „centruma“, kojim se je zdel prešibak za notranjo in vnanjo politiko. Bethmann Hollweg ni imel potemtakem večine; toda ker je malo potem dobil zaupnico skoro od cele zbornice, je pojasnjeval Hindenburg, kako je veljal ta glas sporazumu državnega kanclerja z zavezniki ter vrhovnim armadnim poveljstvom.

„Prepričan sem“ je pisal, da bi načelniki desnice in sredine potrdili to moje mnenje, ako bi jih vaše Veličanstvo povprašalo“.

Radi tega je priporočal cesarju, da se bi stopilo bliže poslancem. Obžaloval je, da se niso izpolnile nade, ki so bile stavljene v velikonočno poslanico, s kjo je nemški cesar obljubil širokopotezne politične preosnove. Konfuzija je postala še večja, ker je zbudila poželjenja pri levici in strah pri ostalih strankah. Vse to, da je pripisovati kanclerju, ki ne zna delati razločno začrtanih sklepov in še manj pa jih dosledno izvajati. Vzdrževal je stik cesarja s strankami, da je krotil jedne, zagotovil druge in zajedno zbudil v cesarju vtis, da predstavljajo stranke desnice one ljudske plasti, ki so pripravljene vzdržati cesarja brez nikakih egoističnih namenov do zadnje kaplje krvi.

Stokholmska konferenca — je nadaljeval Hindenburg — je zadobila preveliko važnost; ni ostala zasebno podjetje socialistične stranke; izven Nemčije so videli nekateri v tej akciji celo cesarjev prst, druge stranke pa se niso hotele vmešavati, ker je postajala socialistična stranka glesilo vlade. Konferenca je na vsak način ojačila mednarodno socialistično strujo, na znotraj pa je ošibila ugled monarhije“.

Ako se pristopi k mnenju, da je bil povzročen nemški polom vsled počasnosti pri izvrševanju notranjih preosnov, je to Hindenburgovo pismo sila važno za poznavanje tedanjih zgodovinskih dogodkov. Slavni general nastopa v luči strankarja, ki govori o časopisih levice, čeravno tudi ista nikakor ni varčila na slavljenju njegovega imena, kakor tudi o židovskem časopisu, ki je, zagovarjaje stanovski interese, škodovalo državnim interesom.

V nekem drugem na državnega kanclerja naslovljenem pismu mu je pritrdil, da pojenjuje navdušenost med narodom, kar je pripisovati le šibkosti in neodločnosti vlade in nikakor ne razočaranju na vspehih podmorske vojne.

Zavračal in Bethmannovo mnenje, da je treba skleniti kompromisni mir, češ, da bi Anglija ne bila nikdar za to. Potemtakem se bi moralo nadaljevati vojno z vsakim sredstvom, vstevši bombardiranje Londona, kar ni bilo Bethmannu po godu.

Ta pisma tvorijo dragocen prispevek za boljše presojevanje zamotane krize, koje žrtev je postal Bethmann Hollweg in so že danes zanimiva, ker so govori poslednji čas o možnosti, da bi kandidiral Hindenburg za predsedniško mesto nemške republike.

Kautskyjeva razkritja in nemški cesar.

Kautskyjeva razkritja o zločinskem značaju cesarja Viljema so dospela danes tudi v Amerongen, kjer biva nemški cesar. Neki hudomušni francoski časnikar si je dovolil šalo in šel pogledat v Amerongen, da vidi na lastne oči, kak vtis so tamkaj napravila Kautskyjeva razkritja.

Dobil je vtis, da so učinkovale kakor batine po glavi. Vilhelm se je bil namreč zatopil v mirno življenje: delal je načrte, kakol si vredi; bližnji vasi dom, kjer je kupil grad z namenom, da pojde v njega stanovat spomladi. V duhu si je predstavljval množico zvestih služabnikov, ki jih naroči iz Nemčije, da se zopet uda življenju, do kojega mu dajejo pravico njegovi še vedno številni holandski goldinarčki, kojih ne more poljubno razsipati v Amerongenu, v stanovanju grofa Bentina.

Razcesar se je tolažil vedno z nado, da ne nameravajo započeti zavezniški ničesar resnega glede njegovega procesa ali pa le nekaj formalnosti, ker se bi bajē itak zoperstavljaj angleški kralji, da se bi ga izročilo kaki sodnji. Raje se je prižadeval, da bi si pridobil zopet nekaj ugleda pri onem malem številu Nemcev, ki jih je pustila holandska vlada do njega; čutil se je pa ponižanega, da med tem, ko služi njegova dinastija še vedno kot zastava monarhičnih zarotnikov, ne vzbuja več njegova osebnost one sile, napram kojil plazijo nižji posamezniki in kar slajša življenje izgnanim knezom.

Takovo je bilo njegovo duševno raz-

položenje, ko je došla na njegov dom mala knjižica Karla Kautskija, koji se sledili kmalu debeli zvezki iz Wilhelmstrasse. Francoski žurnalisti trdi, da se mu je posrečilo, rekonstruirati prizor, ki je tedaj nastal v ameronskem gradu.

S prva se je pojavila besnost brez konca in kraja. Vilč se je čutil v položaju visoke osebe, ki se vidi nenadoma na odru v spodnjih hlačah. Njegovo jezo je zbudilo mnenje, da morejo služiti ta razkritja sovražnikom Nemčije. Po njegovi sodbi je postopal Kautsky razbojniško. „Evo Vam, nekaj kar spravi v smeh londonske in pariške lopove“, je vskliknil.

Ko se je pohladi prva jezica, se je polastila cesarja velika nemirnost in pričel je naglo izdelovati svoj govor, namenjen najbrže kralju Juriju V. Sedaj si ne prikriva več, da je njegov položaj drugačen. Njegova osebna vloga v polomu postaja jasna.

Vsekakor v pričakovanju procesa, ki mu ga je namenila ententa, piše Vilč svoj govor. Kakov je ta njegov govor? Francoski časnikar je izvolal, da se naslanja isti v bistvu na dve točki: Prva se da označiti na sledeči način: „Objavljeni dokumenti služijo v dokaz, da sem sodil, da je zadobila Avstrija svoje zadoščenje, kedar je došel srbski odgovor. Toda bilo je prepozno, da bi jo bil mogel zadržati“. Druga je pa sledeča: „Anglija je zanetila evropsko vojno, ker ni hotela nastopiti, da se bi v Petrogradu in Londonu spametovali.

Glede zloglasnih obrobni opazk, je zatrjeval, da so iste strogo osebne in da izražajo le hipno čustvo, ki ostane brez vsakega vpliva na odločbe nemške vlade. Psovati Berchtolda s „kretinom“, Greya z „lopovom“ in Giollittija z „zlobnežem“ se pač ne pravi dajati diplomatske navodila. To so le vskliki, ki imajo olajšati mimoidoče nejevoljo.

Francoski dolgovi.

Te dni je pričelo v francoski zbornici razpravljanje proračuna. Pri tem je prišlo v razpravo tudi finančno stanje Francije, ki ni Bog več, kako brilantno. Konsolidirani francoski državni dolg je znašal pred vojno: 27.780.460 milijonov fr. Med vojno je bilo zajetih: 68.676.731 milj. Razven tega ima plačati Francija doma še: 1.610.628 milj., zunaj 51.459.617 milj. Državna blagajna ima dalje doma višjega posojila 48.700.024 milijonov, zunaj pa 1.994.727. Na prednjih ima od francoskih in alžirskih bank 26.435.000 milijonov. Skupaj torej 206.616.187 milijard frankov.

Domače vesti

Dr. Peter Felettig (Faletič) Beneške Slovence je zadela te dni huda zguba. Nanagšana je preminul v najlepših letih svojega življenja agronom v Čedadu Dr. Peter Felettig.

Pokojnik je bil dika beneških Slovencev. Rojen v Čemurju (Št. Lenart pri Čedadu) od slovenskih starih je posvetil svojo nadebudno mladost agronomskim študijam. Posejal je tozadevno visoko šolo v Pizi in ko se je povrnil na svoj dom je bila njegova glavna skrb dvigniti gospodarsko beneškega Slovence, do kojega je čutil kot sin slovenske matere vedno svoje nagnjenje.

Študije v italijanskih mestih niso zamorile njegove slovenske zavesti, ki je pod žigala njegove moči tako, da se je izogibaje vsakemu političnemu spletkarstvu posvetil z vso vsemno blagu svojih rojakov na gospodarskem polju.

Ko se je vrnil pokojnik po dovršenih študijah zopet med svoje rojake, je bila njegova prva skrb proučevanje tamonjih gospodarskih razmer. Neumorno je proučeval vse možnosti, kako bi povzdignil donosnost domačih kultur in je že leta 1915 zasadil po Benečiji prvi tabak. Enako intenzivno pa se je pečal tudi s sviloprejo in z bistrim očesom strokovnjaka je spoznal važnost sadnih vrtov, ki jih je proučeval posebno v zadnjem času, ko se je po prgonu avstrijske drhali povrnil na svoj dom.

Samo ob sebi je umevno, da občutilo vsi beneški Slovenci zgubo tega moža, ki je bil vsem rojakom ne le dober svetovalec in pomočnik na gospodarskem polju, ampak tudi prirčen prijatelj, kaj kor ja dokazovalo poslednje slovo, kojega so se številno vdeležilo vse visoke in nizke osebnosti naše Benečije.

Zbog svojega milega in vsem dostopnega značaja pokojnik ni imel sovražnikov. Njegovo naglo smrt objokujejo vsi, ki so poznali njegovo plemenito in odkritosrčno stce. Mi preostali moramo le objokovati, da ni dočkal novih časov, v kojih bi mogel razviti svoje moči v še večjo gospodarsko in kulturno korist svojega naroda. — Kruta smrt te je iztrgala iz krogov tvojih prijateljev, ki ti ohranijo trajen spomin.

Jusič.

Poboj v Godoviču. V Godoviču, občini v zasedeni Kranjski, so se sprli vojaki med seboj. Pri tem je prišlo do poboja. 22letni Giovanni Ricci je bil smrtno ranjen z bodalom. Zločinc se je izgovarjal, da se vsled pijanosti zavedal svojega dejanja.

Gibanje med iderskimi rudarji. Iz Idrije poročajo, da so tamkaj ustavili delo rudarji zahtevaje priboljšek na plači. Govori se, da ugodi vlada njihovim željam in jim nakaže nove prejemke na podlagi 80 od stotnega obračunavanja draginskih doklad.

Okradli so voznika Jakoba Santini iz Benečije, ko si je isti poiskal ležišče v znanem Bolkovem hlevu v via Bagni. Ko je trdno in oblečen zaspal, mu je nekdo smuknil listnico s 591timi lirami.

Izpraznjen kurjik je našel neki Jožef Grijon, bivajoč v via dei Gelsi. Iz kurjaka mu je bilo odnešenih deset kokoši v vrednosti 200 lir.

Nesrečna tatova sta bila vojaka Maggi Maggiorino in Mangione Salvatore, ker sta bila zapažena od karabinerjev, ravno ko sta pobasala iz zaloge vojaških oblek pri sv. Luciji zaboj oblek v vrednosti 1000 lir. Pridržali so ju seveda in odvedli v zapore.

Vročekrvna vojaka. V neki renški gostilnici sta se sprla dva vojaka prav za hudo. Kmalu je pograbil jeden od nju za nož in ga zamahnil proti srcu nasprotnika. Nasilneža so seveda takoj razorožili, ranjenca so pa prepeljali v goriško bolnišnico, kjer se nahaja v jako opasnem stanju.

Izpred sodnije. 20letni Matija Zanier in 21letni Atilij Terduzzi, oba stanujoča v Trziču, sta se morala zavevati pred sodnijo, ker sta „za šalo“ ukradla par novih črevljev svojemu tovarišu Vincencu Gaetia.

Pred sodnijo sta še enkrat poskušala predstaviti tatvino za šalo, pa ni šlo, ker je sodnik neverjetno kimal z glavo. Pridobil je vsakemu štiri tedne zapore, da jim ne pride več volja, imeti svojega bližnjega za norca na tako škodljiv način.

TEDENSKI KOLEDAR

31. Decembra Sreda, Silvester, Pavlina.
1. januarja Četrtek, Novo leto, Obr. gosp.
2. „ Petek, Maharij, Mar. škof.
3. „ Sobota, Genovefa, Salvador.
4. „ Nedelja, V Osmimi N. L. Ime J.
5. „ Pond., Telesfor, Simeon, Stol.
6. „ Torek, Sv. Troje kralji.

Vozni red na goriških postajah

Južna postaja.

A. Odhodi proti Vidmu.

4:15 D. v Benetke (preko Vidma) *)
9:10 H. „ „ „ „
16:10 D. „ „ „ „
20:25 O. „ „ „ „

*) le v ponedeljek, sredo in petek (tudi preko Trbiža na Dunaj).

B. Odhodi proti Trstu.

1:24 D. v Trst (le ponedeljek, sredo in petek)
7:— O. „ „ „ „
15:15 D. „ „ „ „
21:04 H. „ „ „ „

Državna postaja.

A. Odhodi proti Podbrdu.

9:56 v Podbrdo (osebni vlak)
18:25 „ „ „ „

B. Odhodi proti Trstu.

8:55 v Trst (osebni vlak)
17:10 „ „ „ „

Ajdovska železnica.

A. Odhodi.

9:15 mešani vlak iz južne postaje
16:40 „ „ „ „

B. Dohodi.

6:50 mešani vlak iz Ajdovščine
16:— „ „ „ „

„D“ pomeni „brzovlak“, „H“ „hitri vlak“, „O“ „osebni vlak“.

Izdajatelj: JOSIP PERNEL.
Upravitelj in urednik: Karol Jusič.
Tiskarna G. Juch v Gorici.

Pisarna odvetnika Dr. HENRIK TUMA

išče daktilografijnjo

za slovenščino.

Ponudbe, Via XXIV maggio 8.

Pozor

Ako potrebujete dobro, lepo in ceno blago pojdite vsi v manu-fakturno trgovino:

Oskar Pascual & Comp.

v starem Raštelu, na številki 10, od koder pojdete zadovoljni domov.

Izbera v različnih vrstah manu-fakturnega in modnega blaga kakor tudi v dovršenih oblekah je izredna velika

Pozor

JOSIP VODOPIVEC

Gorica, Corso G. Verdi II

TRGOVINA

Perilo,
manufakture in
izvršene obleke

!BAZAR!

Na Verdijem tekališču
Corso Giuseppe Verdi 13

Se nahaja bogata zaloga galanterij, papirja, dišav, toaletnega mila, steklenin, glinastih posod in posebno bogata izbira razglednic in časnikov.

Prodaja se vse na drobno in na debelo
Edina zaloga papirja „Abadie“

Š cenami ne more nihče konkurirati.

: Leopold Zakraisek :

POZOR!

Išče in kupuje se vsako množino drvi za kurjavo in plačuje se dobro. Ponudbe je nasloviti na uredništvo „Goriškega Slovence“.

Kuharica za Trst,

vešča vsih hišnih del, se takoj proti dobri mesečni plači sprejme. Pojasnila se daje kapucinska ul. 11.

Oraziotti in Angelini

Velika zaloga
črnega in belega vina
iz Kojskega.

KONKURENČNE CENE

Na Piacuti (Piazza N. Tommaseo)
nasproti cerkve.

BANCA DEL FRIULI
(Furlanska Banka)

Ustanovna glavnica L. 5.000.000

Corso G. Verdi 34 Sedež v Gorici Corso G. Verdi 34

Podružnice: Aviano, KOBARID, ČERVINJAN, KORMIN, Gemona, TRŽIČ, Palmanova, Sv. Danijel v Furlaniji, Sv. Vit ob Timentu, Spilimbergo, TRBIŽ, Tolmezzo.

Agencije: Buia, GRADEŽ, Moggio Udinese, Montereale Cellina.

Bančne operacije

Posojila, Odračuni, sprejemanje hranilnih vlog, otvortev tekočih računov (bancogiro), predumji, iztirjevanje obresti vrednotnic, dovoljevanje kreditov in vse druge bančne operacije.

Brezplačna emisija nakazov na zavod „Banca d'Italia“.

Sprejema prenotacije na novo

Državno posojilo

in plačuje na položene svote 5 1/2% do 5. januarja 1920.
Blagajna je odprta od 9-12 in od 15-17.

Pozor trtorejci

Trtnice Dorigo Dr. Domenico MANZANO (Videm)

Cepljene trte, križane vrste, Velika izbira sadnih mladik, cepljene mrhne mladike, krasilne rastline, Sviloprejkina semena — zagotovljen uspeh.

Cenik na zahtevo brezplačno

Tvrška: Pietro Quagliata & sinovi

Gorica: Via Morelli št. 12

trguje z vinom, oljem, jesihom, jestvinami.

Cene tekmujejo z vsako konkurenco.

KURIVO velike koristi bolje od lesa

L. 30 kvintal na drobno -- L. 25 kvintal na debelo.

BANCA DELLA VENEZIA GIULIA - GORIZIA

Banka za Julijsko Benečijo v Gorici

Anonimna družba - Društvena glavnica L. 1.000.000

Agencije:

Ajdovščina, Ajello, Gradišče, Gradež, Červinjan, Kormin, Tržič.

Depoziti - posojila - odračuni

Brezplačna emisija bančnih nakazov, ki so vporabljeni po celem kraljestvu